

Nordmøre 2035: Fremtidsanalyse for Nordmøre

Del 1: Innledning til scenarioarbeidet

Av William Fagerheim, Mind the Gap AS

Kristiansund, 28. januar 2016

Innhold

Kapittel 1: Bakgrunn

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Kapittel 1: Bakgrunn

Gjennomføring og rapportering

Denne rapporten er resultatet av en deltagerbasert scenarioprosess som ble gjennomført i perioden desember 2015 - januar 2016. Rapporteringen fra fremtidsanalysen består av tre deler:

- Del 1: Innledning til scenarioer (denne presentasjonen)
- Del 2: Tre scenarioer for Nordmøre i 2035
- Del 3: Konsekvenser av scenarioene for Nordmøre i dag

Prosjektet “Nordmøre 2035: Fremtidsanalyse for Nordmøre” er bestilt av Nordmøre Regionråd - ORKidé. Roland Mauseth har vært ansvarlig for prosjektet fra oppdragsgiver. Mind the Gap v/ William Fagerheim har vært ansvarlig for gjennomføringen av analysen og opplegg og prosessledelse av arbeidsmøter og workshops.

Kapittel 1: Bakgrunn

Gjennomføring og rapportering

Mind the Gap er et ledende norsk fremtidsselskap og har spesialkompetanse på scenario- og foresightbasert strategiutvikling. Mind the Gap benytter seg av involverende og deltagerbaserte prosesser for å sikre engasjement og eierskap til strategiarbeidet. Mind the Gap har lang erfaring i å tilrettelegge foresight- og scenariobaserte strategiprosesser for næringsliv, klynger og regionale utviklingsaktører på fylke- og kommunenivå.

Scenarioene kan du lese i del 2.

Kapittel 1: Bakgrunn

Arbeidsgruppe og deltagelse

Fremtidsanalysen har vært et samarbeidsprosjekt mellom **William Fagerheim** i Mind the Gap og en arbeidsgruppe fra regionen. Den har bestått av:

Roland Mauseth (Nordmøre Regionråd - ORKidé), **Birgit Eliassen** (rådmann Gjemnes kommune), **Olaug Haugen** (rådmann Tingvoll kommune), **Ole Helge Haugen** (fylkesplansjef Møre og Romsdal fylkeskommune), **Torbjørn Digernes Jakobsen** (rådgiver plan og analyse i Møre og Romsdal fylkeskommune og **Odd-Arild Bugge** (byplanlegger Kristiansund kommune).

Vi ønsket en bred og åpen prosess og inviterte derfor et utvalg regionale ledere og samfunnsengasjerte personer til å delta i arbeidet med å utvikle scenarioene og å vurdere noen av konsekvensene av scenarioene for regionen i dag.

Se neste side for en oversikt over hvem som deltok på workshopen i Kristiansund 7. - 8. januar 2016.

Kapittel 1: Bakgrunn

Deltagere på workshopen 7. - 8. januar 2016

Arne Alnæs fra Nyctea AS og Kristiansund og Nordmøre Næringsforum

Arne Ingebrigtsen, rådmann i Kristiansund

Asle Orseth, politiker fra Kristiansund

Bergljot Landstad, regional- og næringssjef, Møre og Romsdal fylkeskommune

Bergsvein Brøske, daglig leder i Todalsfjordprosjektet

Birgit Eliassen, rådmann, Gjemnes kommune

Eigunn Stav Sætre, enhetsleder kultur, Kristiansund kommune

Harriet Berntsen, ass. rådmann, Sunndal kommune

Helge Hegerberg, strategirådgiver for olje og energi, Kristiansund kommune

Ida Storvik, Anetts Danceteria/Kristiansund og omegn scene- og kulturforum

Ingrid Rangønæs, ordfører, Averøy kommune

Ingunn Golmen, ordfører, Aure kommune

Ingunn Strand, daglig leder Nordic Light Photo Festival

Jarle Haga, leder, Drott AS

Jonny Holsen, fra Shoe Art AS

Kirsten Stensø Skaget, rådmann, Smøla kommune

Kitty Eide, kommunikasjonssjef i Shell

Kjell Nergaard, ordfører, Kristiansund kommune

Kapittel 1: Bakgrunn

Deltagere på workshopen 7. - 8. januar 2016

Knut Mostad, rådmann, Averøy kommune

Knut Sjømæling, ordfører, Gjemnes kommune

Linda Offenbergh, rådgiver i Bølgen Næringshage

Line Lønning Andresen, operasjonssjef, OIK

Odd-Arild Bugge, byplanlegger, Kristiansund kommune

Ola Rognskog, ordfører i Halså kommune, leder av Nordmøre Regionråd

Olaug Haugen, rådmann, Tingvoll kommune

Ole Helge Haugen, fylkesplansjef, Møre og Romsdal fylkeskommune

Per Magne Waagen, leder Tingvoll Næringsforum

Roger Osen, ordfører, Smøla kommune

Råg Ranesh, rådgiver, Surnadal Kommune

Sidsel Sæterøy fra Undine AS

Ståle Refstie, ordfører, Sunndal kommune

Torbjørn Digernes Jacobsen, statistikkraadgiver, Møre og Romsdal fylkeskommune

Tore Dyrnes, redaktør for Tidens Krav

Tormod Ellingsen, daglig leder, Halså Næringsforening

Vetle Wang Soleim, politiker fra Smøla

Victor Jensen, CEO i Abyss Group

Petter Ingeberg, informasjonssjef, Kristiansund kommune

Kapittel 1: Bakgrunn

Deltagere på workshopen 7. - 8. januar 2016

Foto: Petter Ingeberg.

Kapittel 1: Bakgrunn

Deltagere på workshopen 7. - 8. januar 2016

Foto: Petter Ingeberg.

Kapittel 1: Bakgrunn

Formål

Prosjektet «Fremtidsanalyse for Nordmøre» er gjennomført i regi av Nordmøre Regionråd – ORKidé. Dette prosjektet er et av tiltakene som regionrådet har satt i gang for å belyse viktige spørsmål i kommunereformen.

Formålet er dels å analysere hvilke trender som former Nordmøre og dels å beskrive noen sannsynlige fremtidsbilder (scenarier) for regionen i et lengre perspektiv.

Vi har hatt et todelt siktemål med fremtidsanalysen: Analysen vil være et viktig verktøy for å vurdere konsekvensene av kommunereformen for Nordmøre. Den er også ment å være et bidrag inn i den aktuelle samfunnsdiskusjonen om hvordan å videreutvikle Nordmøre til en fremtidsrettet, bærekraftig og robust region fremover.

Hovedproduktet er 3 scenarier for Nordmøre i 2035. Se rapportens del 2.

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Hva er scenarier?

Scenarier er forskjellig fra trendfremskrivning (prognose), dvs. det å forlenge en kjent trend ved å forutsi en mulig forlengelse av en kjent trend. Et scenario er resultat av en rekke trender som virker sammen, og er slik et forsøk på en enkel måte å forstå kompleksiteten som preger samfunnsutviklingen.

Et godt scenario må derfor forenkle «virkeligheten» ved å tydeliggjøre noen utviklingstrekk. Vi vil senere se at scenarioene vi har utarbeidet vektlegger noen utviklingstrekk som vi mener kan være viktige muligheter som regionen kan utnytte.

Trender som virker sammen påvirker samfunnet i en bestemt retning. Scenarioet er slik resultatet av hvordan ett sett med trender påvirker over tid.

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Hva er scenarioer?

Scenarier er derfor et verktøy for å utforske mulighetsrommet - i vårt tilfelle handler det om å utforske hvilke muligheter og trusler Nordmøre står overfor. Vi utvikler alltid flere scenarier, nettopp fordi samfunnsutviklingen kan ta flere veier. Mannen på bildet kan møte en rekke nye fremtidige situasjoner som det gjelder å være forberedt på. Går han inn i en dør (= én scenarioverden), så vil denne være forskjellig fra om han hadde gått inn en annen dør. Scenarier beskriver m.a.o. en annen virkelighet enn den vi befinner oss i.

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Hva er scenarioer?

Nedenfor har vi beskrevet fire kriterier for et godt scenario.

Viktighet: Et scenario må ta opp viktige problemstillinger: Et scenario må rette oppmerksomheten mot vesentlige forhold i regionen, og fokusere på tiltakene som bygger regionen over tid.

Relevant: Et scenario må være relevant for dagens beslutninger. Gode fremtidsbilder resulterer i ny forståelse hos de involverte. Scenarier er m.a.o. et beslutningsverktøy. Men det er viktig å merke seg at vi ikke skal velge oss ett fremtidsbilde og så implementere dette. Alle scenarioene må være like relevante og fungere som et beslutningsgrunnlag.

Konsistent: Et scenario må være logisk oppbygd; det må henge på greip. Et scenario må være internt konsistent. Det betyr at vi kan forklare fenomener i et scenario ut fra årsak-virkning.

Innovativt: Et scenario må få oss til å tenke nye tanker! Et scenario må kunne “overraske” og få oss til å oppdage nye sammenhenger, f.eks. nye forretningsmodeller, nye måter å organisere tjenester på osv. Et scenario er imidlertid ikke en fasit! Det er en måte for oss å være kreativ og innovativ på. Scenarioene samlet skal bidra til at vi *lærer* om fremtiden og at vi er mer forberedt på hva som kan skje.

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Hvordan lagde vi scenarioene?

Når man skal lage scenarioer, så må man ta noen valg. Disse valgene avhenger av hva vi skal bruke scenarioene til og hva vi ønsker å kommunisere gjennom scenarioene. Generelt er det viktig å understreke at scenarioer har ingen verdi dersom de ikke skal brukes. Da kommer vi inn på spørsmålet om hvem som er målgruppe for scenarioene. Målgruppen for våre scenarioer er ledere i regionen, enten disse er fra offentlig, privat eller frivillig sektor. Det er disse personene som kan bidra til ny vekst og utvikling.

Inspirere til handling: Det viktigste er at scenarioene inspirerer til handling. De skal invitere til å utforske muligheter og inspirere til å tenke nytt og annerledes. Vi har lyktes med scenarioarbeidet dersom det blir satt i gang større satsninger og prosjekter som bidrar til å utvikle regionen i positiv retning.

Positive scenarioer: Da er vi kommet til en viktig nøkkelforutsetning for våre scenarioer. Regionen lykkes i alle de tre scenarioene vi har beskrevet. Vi skal ikke bruke scenarioene til å *male fanden på veggen*, men snarere å trigge til å gripe muligheter i omverdenen og demme opp for trusler. Poenget er at scenarioene tematiserer tre ulike måter regionen kan utvikle et vekstkraftig næringsliv, en kommunal sektor som tar nye grep m.m. Vi har m.a.o. ikke laget et *worst case-scenario*. Det ville i så fall handle om et fragmentert Nordmøre; et Nordmøre som ikke henger i hop. Våre scenarioer viser altså ulike positive utviklinger av Nordmøre.

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Hvordan lagde vi scenarioene?

Nye posisjoner i regionen: I hvert av scenarioene er det noen kompetanser som dominerer. Scenarioene viser m.a.o.hvordan Nordmøre kan ta nye posisjoner ved å gripe tak i kompetanseområder, teknologi og muligheter som regionen har i dag. Poenget er å få øynene opp for hvordan ett mulighetsbilde kan se ut, og utforske hvordan mulighetene kan utnyttes. I alle scenarioene bygger vi videre på suksesser i regionen (infrastruktur, næringsutvikling, kompetanse osv.) Vi har hatt fokus på å beskrive endringene - på hvordan teknologi og kompetanse brukes på nye måter.

Hårete mål: Scenarioene er en anledning til å sette nye og ambisiøse mål for regionen.

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Hvordan lagde vi scenarioene?

Å utvikle scenarier er en prosess for å visualisere...

...hvilke fremtidige
situasjoner eller
hendelser som er
mulige...

...hva konsekvensene
eller effektene av dem
kan bli...

...hvordan respondere
eller utnytte
«konsekvensene» av
dem.

Kapittel 2: Vår tilnærming til scenarioutvikling

Scenario- og strategifokus

I et scenarioarbeid er det vanlig å definere både scenario- og strategifokus. Scenariofokus handler om hva vi lager scenarioer for og hva som er horisonten for scenarioene. Strategifokuset handler om hvordan vi har tenkt at scenarioene skal brukes.

Vi har definert dette som:

Med utgangspunkt i drivkrefter vi ser, hvordan ser Nordmøre ut i 2035, og hvilke konsekvenser har fremtidsbildene for regionens utvikling generelt og kommunereformen spesielt?

Les mer

Gå videre til del 2 og les scenarioene for Nordmøre 2035.